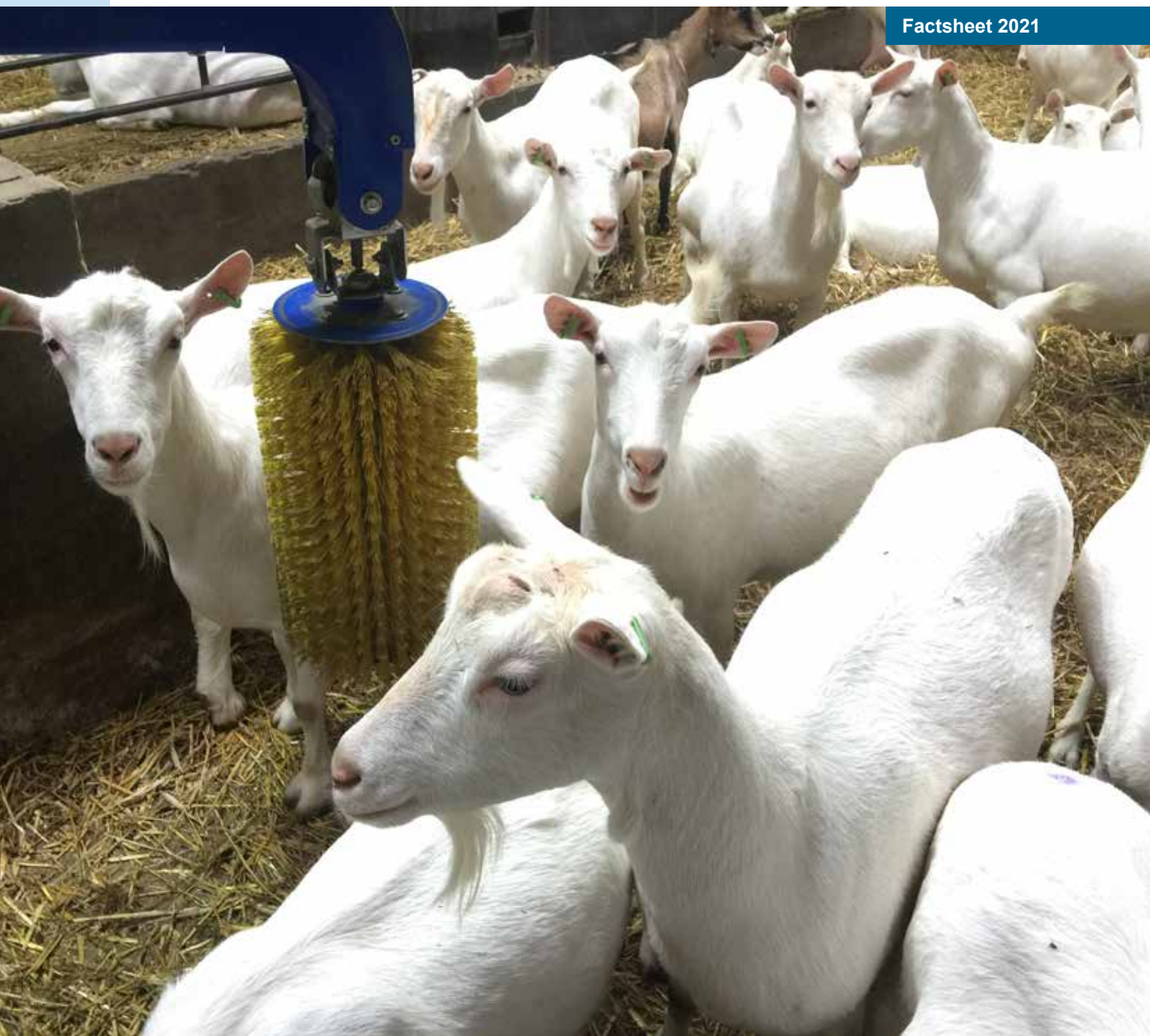

PLATFORM
MELKGEITENHOUDERIJ

JAAROVERZICHT DUURZAME GEITENZUIVEL KETEN (DGZK) 2021

Factsheet 2021

ALGEMEEN

De melkgeitensector is een jonge, ambitieuze sector die streeft naar een toekomstbestendige en verantwoorde manier van voedselproductie, met respect voor mens en dier. Daarom werkt de sector proactief aan verduurzaming. Dat doet ze onder leiding van het Platform Melkgeitenhouderij. Dit is de ketenorganisatie voor producenten en verwerkers van geitenmelk. Leden zijn NGZO (belangenbehartiger voor inzamelaars en verwerkers van geitenzuivel) en LTO Nederland (belangenbehartiger voor melkgeitenhouders).

Het Platform Melkgeitenhouderij heeft, met het oog op verduurzaming van de geitenzuivelketen, de Duurzame GeitenZuivel Keten (DGZK) opgericht.

Binnen DGZK verband werken zuivelondernemingen (inzamelaars) en geitenhouders samen aan de uitwerking van verschillende thema's. Deze thema's zijn dierenwelzijn en diergezondheid, energie en klimaat en sectortransparantie. Daarbij stimuleren zuivelondernemingen de bij hun aangesloten geitenhouders om actief aan de slag te gaan met verschillende onderwerpen binnen deze thema's.

Het belangrijkste instrument is de DGZK score. Hierin kunnen melkgeitenhouders punten scoren voor bovenwettelijke inspanningen die bijdragen aan een duurzamere sector. Op deze onderdelen kunnen geitenhouders sinds 2018 punten scoren. Vervolgens kunnen zuivelondernemingen (inzamelaars) financiële stimulansen koppelen aan deelname en aan resultaten.

2018 was vooral een pilot jaar. Aan de hand van de ervaringen in 2018 is de DGZK verder doorontwikkeld in 2019, 2020 en 2021. Daarom zijn niet alle onderwerpen uit 2018 goed vergelijkbaar met de daarop volgende jaren en zijn niet voor alle onderwerpen kengetallen uit 2018 beschikbaar.

In dit jaarverslag over 2021 presenteren wij u de deelname en de scores van geitenhouders op de diverse onderdelen van de Duurzame GeitenZuivel Keten.

DEELNAME

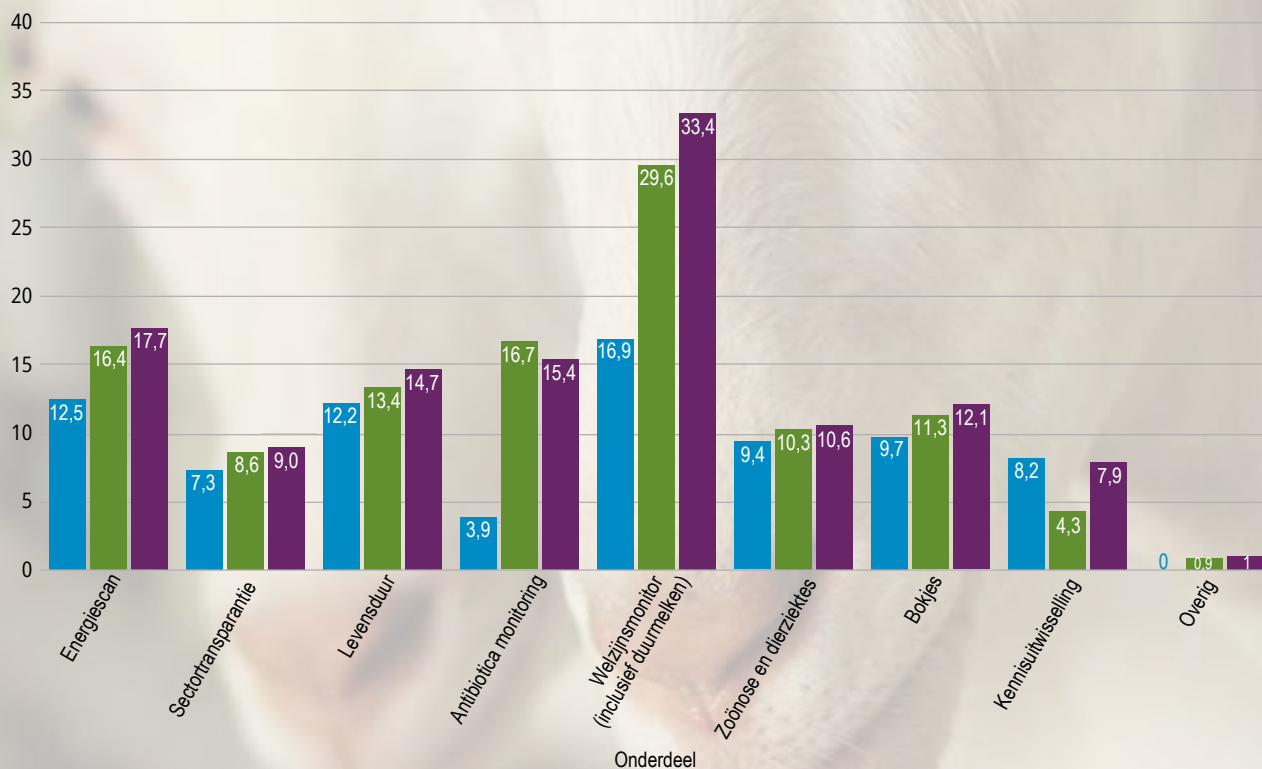
	2018	2019	2020	2021
Aantal deelnemende bedrijven	231	304	324	348
% deelname van de geitenhouders die leveren aan NGZO leden	65%	81%	88%	92%

Doel is 100% deelname in 2022, deze middels door inzamelaars getekende intentieverklaringen onderbouwde doelstelling is met de jaarlijkse toename realistisch.

In onderstaande grafiek vindt u het gemiddeld aantal behaalde punten per onderdeel (van alle deelnemende bedrijven). In het vervolg van dit verslag worden deze onderdelen behandeld.

GEMIDDELD AANTAL BEHAALDE PUNTEN DGZK PER ONDERDEEL

■ Gemiddeld 2019 ■ Gemiddeld 2020 ■ Gemiddeld 2021

Betreft het gemiddeld aantal punten per onderdeel van alle deelnemende bedrijven. Per onderdeel zijn maximaal 25 punten te halen, met uitzondering van welzijnsmonitor (2019 50 punten, 2020, 2021 60 punten) en het onderdeel 'overig' (nieuw in 2020 met 10 punten).

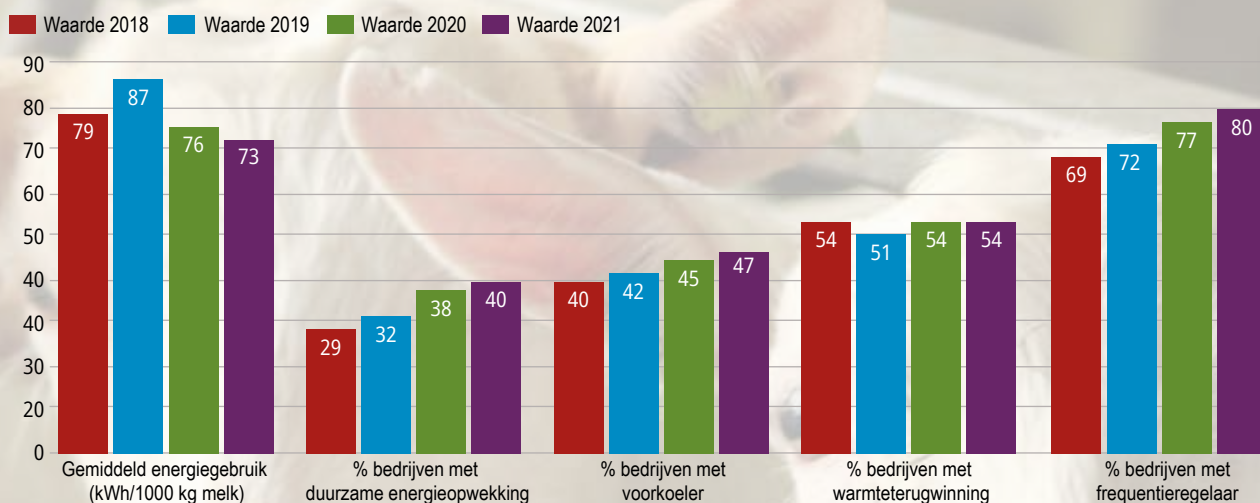
Onderdeel	Punten DGZK totaal					
	Gemiddeld 2019	Maximaal 2019	Gemiddeld 2020	Maximaal 2020	Gemiddeld 2021	Maximaal 2021
Totaal	80	225	113	245	123	245

ENERGIESCAN

Met de energiescan wordt het energieverbruik op de melkgeitenhouderij bedrijfsspecifiek inzichtelijk en draagt zo bij aan het bewustzijn van de mogelijkheden om energieverbruik te reduceren. Melkgeitenhouders kunnen hun resultaten onderling vergelijken om te kijken waar optimalisatie mogelijk is. Een voorcoeler, warmteterugwinning en een frequentieregelaar zijn maatregelen die veehouders kunnen nemen om het verbruik van energie voor melkkoeling en melkwinning te verlagen.

ENERGIESCAN

De verlaging in gemiddelde energieverbruik (kWh/ 1000 kg melk) van 2019 naar 2020 is deels te verklaren doordat vanaf 2020 een correctie wordt toegepast in energieverbruik voor bedrijven met een elektrische boiler, bedrijven die elektrisch voeren en bedrijven die elektrisch beregenen. Dit verklaart echter niet de gehele daling.

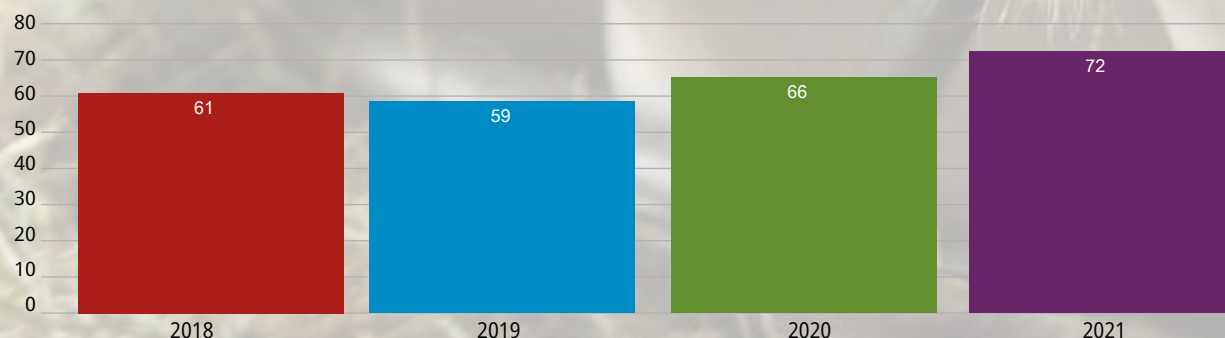
De energiescan wordt ingevuld op basis van de laatste energie-afrekening, dat is meestal het jaar voorafgaand aan het invullen van de energiescan.

SECTORTRANSPARANTIE

De geitensector wil graag transparant zijn over de wijze waarop zij produceert. Om consumenten en burgers een realistisch beeld te geven van de sector, haar ontwikkelingen, duurzame voedselproductie, maar ook haar uitdagingen, is 'Ontdek de Geit' opgericht ontdekdegeit.nl/.

Individuele geitenhouders kunnen hieraan bijdragen door bijvoorbeeld open dagen, schoolklassen ontvangen, actief een bedrijfspagina onderhouden op social media, huisverkoop, etc. Steeds meer geitenhouders leveren hieraan een bijdrage.

PERCENTAGE BEDRIJVEN ACTIEF QUA BOER-BURGER VERBINDING

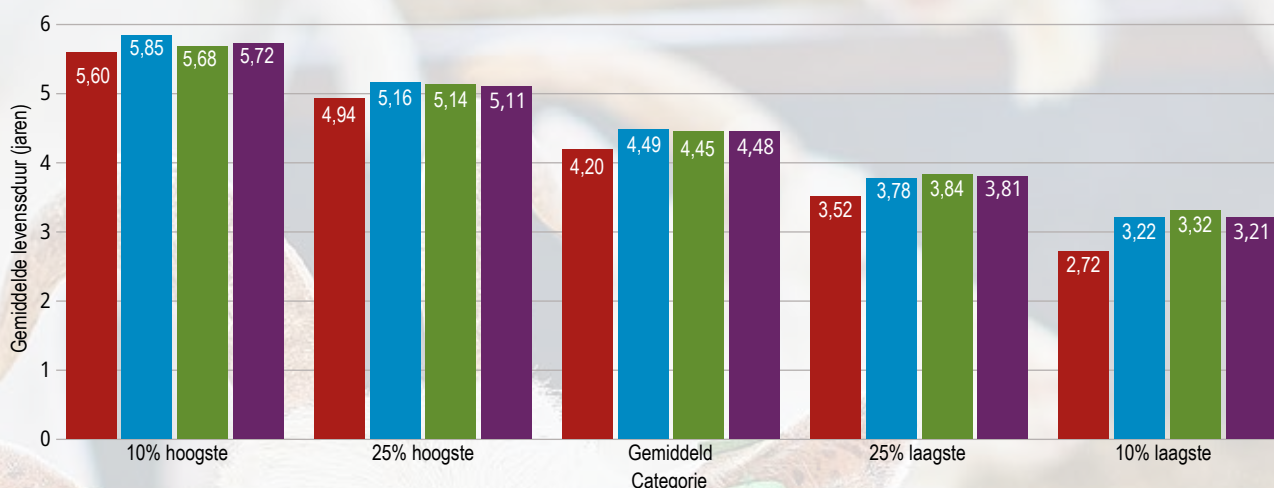

LEVENSDUUR

Geitenhouders zorgen zo goed mogelijk voor hun geiten. Een goede gezondheid met zo min mogelijk ziektes en een lange levensduur van de geit, dat wil iedere geitenboer. Een hoge levensduur is het gevolg van een goede zorg voor de geiten in de volle breedte.

LEVENSDUUR

■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

De gemiddelde levensduur 2021 vertoont een stabiel beeld t.o.v. 2019 en 2020. In de groep bedrijven met laagste levensduur is de gemiddelde levensduur omlaag gegaan, in de groep met hoogste levensduur wat omhoog. Een mogelijke verklaring is dat er in 2018 meer startende bedrijven waren met uitsluitend jonge dieren. Op die bedrijven is de gemiddelde leeftijd bij sterfte en afvoer per definitie ook laag.

ANTIBIOTICA MONITORING

Het gebruik van antibiotica wordt zorgvuldig gemonitord in de Nederlandse zuivelsector. Preventief gebruik is verboden en de veearts houdt bij welke antibiotica hij gebruikt en de hoeveelheid.

Een laag antibioticagebruik draagt bij aan de preventie van antibioticaresistentie bij ziekteverwekkers. Daarvoor is het van belang zo min mogelijk antibiotica te gebruiken en bij voorkeur geen antibiotica die ook in de humane geneeskunde van belang zijn. Via de DGZK wordt het antibioticagebruik per melkgeitenbedrijf inzichtelijk gemaakt, zodat melkgeitenbedrijven het gebruik onderling kunnen vergelijken en zo kunnen bepalen waar verdere optimalisatie mogelijk is. Dit gebruik wordt uitgedrukt in "DierDagDosering". Dit geeft het aantal dagen per jaar weer waarop een dier op het bedrijf is behandeld met antibiotica.

	2019	2020	2021
Aantal bedrijven dat gegevens deelde	194	212	314
% bedrijven dat gegevens deelde (van totaal aantal deelnemers)	64%	65%	90%
DierDagDosering	1,49	1,70	1,02*

Het onderdeel DierDagDosering is in 2019 ingevoerd binnen DGZK. Op vrijwillige basis konden dierenartsen de medicijnleveringen voor geitenhouders uploaden in de vrijwillige Medigeit database. De verhoging van de totale DierDagDosering in 2020 t.o.v. 2019 ligt in een hoger verbruik bij de lammeren tot spenen.

*Vanaf 1-4-2021 geldt een verplichte registratie van de medicijnleveringen voor alle geitenhouders, in de aangewezen database Medigeit. Door de overgang naar een andere database, gedurende het jaar 2021, zijn voor dit jaar niet voor alle melkgeitenhouders, voor alle kwartalen DierDagDoseringen berekend. Het sectorgemiddelde voor 2021 is daarom alleen gebaseerd op de bedrijven waarvoor alle 4 de kwartalen van dat jaar compleet zijn.

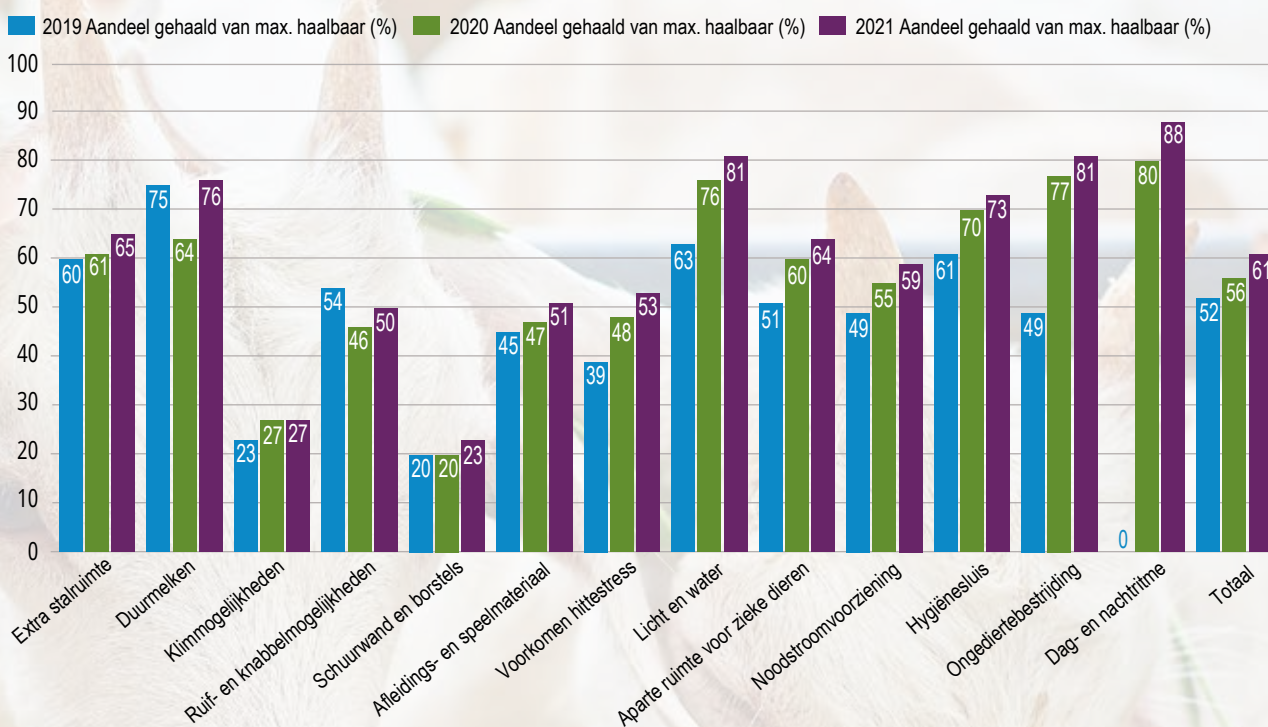

WELZIJNSMONITOR

Iedere geitenhouder wil zijn of haar geiten de best mogelijke zorg bieden, om bij te dragen aan het optimaal welzijn van de geiten. Welzijn van geiten kan op vele manieren bevorderd worden. Bijvoorbeeld door een prettige leefomgeving met voldoende lucht, licht en ruimte, speelmaterialen, lekker voer om op te knabbelen, genoeg drinkwater, extra zorg voor zieke dieren, etc.

Binnen DGZK is een welzijnsmonitor ontwikkeld, die meet wat geitenhouders allemaal bovenwettelijk doen voor het welzijn van de geiten. De monitor biedt inzicht in onderdelen die verder geoptimaliseerd kunnen worden.

WELZIJNSMONITOR

Het aandeel gehaalde punten is berekend over de bedrijven die de welzijnsmonitor hebben ingevuld. In 2021 zijn in totaal gemiddeld (van alle deelnemers aan de welzijnsmonitor) 36,7 van de maximaal 60 punten gescoord. In 2020 waren dat 33,5 punten. Data in de welzijnsmonitor hebben betrekking op het jaar voorafgaand aan het invullen.

Het onderdeel 'dag- en nachtritme' is in 2020 nieuw in de monitor gekomen. Voor het onderdeel 'duurmelken*' is in 2020 een staffel ingevoerd met een hoger maximaal aantal punten bij een hoger resultaat, waardoor de percentages voor 2019 versus 2020 en 2021 niet goed te vergelijken zijn.

*Duurmelken: het doormelken van een geit, zonder dat zij ieder jaar een lam krijgt.

ZÖNOSSEN EN DIERZIEKTEN

Gezonde geiten zijn van groot belang voor de melkgeitenhouder, de omgeving rondom het melkgeitenbedrijf, de volksgezondheid en de zuivelafnemers en -verwerkers. Kortom, voor de gehele sector. Veel zaken ten aanzien van zöonosen en dierziekten zijn al wettelijk en/of in het kwaliteitsborgingsprogramma KwaliGeit geregeld. Om daarnaast aan te tonen dat maatregelen worden genomen om zöonosen te voorkomen en de kans op besmetting te beperken, bestaat het Keurmerk Zöonosen.

Geitenhouders worden via de DGZK gestimuleerd om dit keurmerk te behalen. Daarnaast worden geitenhouders gestimuleerd om (preventieve) onderzoeken uit te voeren om statussen van dierziekten te monitoren en waar mogelijk te verbeteren.

	2019	2020	2021
Aantal bedrijven actief (bovenwettelijke) bestrijding dierziekten en zöonosen	172	210	238
% bedrijven actief (van totaal aantal deelnemers)	57%	65%	68%

BOKJES

Zorg voor jonge dieren is op het melkgeitenbedrijf een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Tot 2018 ging een groot gedeelte van de bokjes naar speciale bokkenmesterijen. Steeds meer geitenhouders beginnen hun bokjes thuis af te mesten. Door de bouwstops in diverse provincies is dit echter niet overal goed mogelijk. Uit de gegevens blijkt wel dat het steeds meer geitenhouders lukt om (een deel van of alle) bokjes minimaal 21 dagen op het bedrijf van geboorte aan te houden.

Zelf afmesten: minimaal 21 dagen	2019	2020	2021
≥ 10 en < 25% van de bokjes zelf afmesten	7%	8%	-
≥ 10 en < 30% van de bokjes zelf afmesten	-	-	10%
≥ 25 en < 40% van de bokjes zelf afmesten	6%	6%	-
≥ 30 en < 40% van de bokjes zelf afmesten	-	-	4%
≥ 40% van de bokjes zelf afmesten	29%	40%	-
≥ 40 en < 50% van de bokjes zelf afmesten	-	-	4%
≥ 50% van de bokjes zelf afmesten	-	-	40%

Betreft het percentage bedrijven van alle deelnemende bedrijven aan DGZK. Het betreft altijd data over het voorafgaande jaar, omdat het alleen mogelijk is om deze data over een afgesloten jaar te berekenen.

KENNISUITWISSELING

Geitenhouders worden binnen de DGZK gestimuleerd om kennis op te doen en uit te wisselen over de onderwerpen binnen de DGZK en verdere verduurzaming van het bedrijf.

In 2019 zijn 62 workshops/ bijeenkomsten gehouden die een link hadden met een onderwerp uit de DGZK.

In 2020 zijn 37 workshops/ bijeenkomsten gehouden die een link hadden met een onderwerp uit de DGZK. Door Covid-19 lag dit aantal minder hoog; een gedeelte van de bijeenkomsten zijn online gehouden.

In 2021 zijn 45 workshops/ bijeenkomsten gehouden die een link hadden met een onderwerp uit de DGZK. Door Covid-19 zijn ook in 2021 weer de nodige (fysieke) bijeenkomsten geannuleerd.

OVERIG

Dit is een 'vrij' in te vullen onderdeel door de zuivelondernemingen. Hier zijn o.a. de volgende zaken ingevuld, die bijdragen aan verduurzaming van het melkgeitenbedrijf:

- Eigen teelt van eiwitrijke producten, zoals bonen, luzerne, klaver of overige producten, zoals tarwe, of sorghum of andere producten die krachtvoer kunnen vervangen. Bewust gebruik van restproducten en restvoer.
- Deelname aan onderzoeksprojecten, gerelateerd aan duurzaamheid, bijvoorbeeld rondom ammoniakreductie en klimaatbeheersing in de stal. Deelname aan projecten die innovatie aanjagen.
- Versterken biodiversiteit, door bijvoorbeeld erfaanplant, vogelkasten, insectenhôtels, agrarisch natuurbeheer, inzaaien kruidenrijk grasland, akkerranden, weidevogelbeheer, etc.
- Projecten die zijn gericht op het verbeteren van bodemvruchtbaarheid.

VERANTWOORDING GEGEVENS

- Data is gedeeltelijk gebaseerd op eigen opgave melkgeitenhouders. De zuivelondernemingen (inzamelaars van geitenmelk) zijn verantwoordelijk voor de controle van de gegevens.
- Een deel van de gegevens is gebaseerd op wettelijke registratie volgens de Identificatie & Registratie (I&R) regelgeving.
- Geitenhouders kunnen punten verdienen voor diverse onderdelen binnen DGZK. Iedere geitenhouder moet (indien van toepassing) altijd aan het wettelijk toegestane minimum voldoen voor een bepaald onderdeel. Er worden pas punten gescoord bij bovenwettelijke inspanningen.